

1. Als zienswijze over de begrotingswijziging van de begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat Maastricht bij het voorgesteld ingroeimodel van de verguntaken bodem vasthoudt aan een 100% uitvoering van deze overgedragen basistaken.
2. Als zienswijze over de conceptbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat de gemeente Maastricht voor een aangepast bedrag in 2025 een gezamenlijke aanpak wenst van het milieutoezicht op zowel de basistaakbedrijven en resterende plustaakbedrijven lichtere milieucategorie. Afhankelijk van een gezamenlijke evaluatie zal bezien worden of vanaf het planjaar 2026 e.v. van een groeiscenario sprake kan/moet zijn voor het specifiek milieutoezicht van de nieuwe basistaakbedrijven en de plustaakbedrijven lichte milieucategorie (o.a. de horeca).
3. De voorlopige jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL voor kennisgeving aannemen.

Raadsvergadering	2 juli 2024
Volgnummer	55-2024
Onderwerp	Begrotingswijziging begroting 2024 - Ontwerpbegroting 2025 - Voorlopige Jaarrekening 2023 gemeenschappelijke regeling RUD Zuid-Limburg.
Programmanummer	Volksgezondheid en milieu
Registratienummer	2024.01838
Collegevergadering	4 juni 2024
Portefeuillehouder	Wethouder Mackus
Organisatieonderdeel	Veiligheid en Leefbaarheid
Behandelend ambtenaar	RHGG (Roger) Huntjens Telefoonnummer: 043-350 6019 Roger.huntjens@maastricht.nl
Bijlagen	bijlage 1 Raadsbesluit bijlage 2 Begrotingswijziging begroting 2024 - Ontwerpbegroting 2025 - Meerjarenraming 2026 – 2028 RUD ZL bijlage 3 Voorlopige Jaarrekening 2023 RUD ZL bijlage 4 Exploitatierkening (screenshot) bijlage 5 Balans (screenshot) bijlage 6 Meerjarenraming (screenshot) bijlage 7 Meerjarenbalans (screenshot) bijlage 8 Dashboard bijlage 9 Risicoprofiel bijlage 10 Jaarrapportage 2023 Maastricht RUD ZL bijlage 11 Plan van Aanpak robuustheid RUD ZL

AAN DE GEMEENTERAAD

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Maastricht neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst RUD ZL. Deze regeling voorziet in de instelling van een openbaar lichaam, genaamd Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg (Omgevingsdienst VTH-milieutaken).

In de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de ontwerpbegroting twaalf weken voordat deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. Binnen deze termijn kan de raad zijn zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam.

Voorts zendt het dagelijks bestuur vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Bij brieven van 20 en 29 maart 2024 heeft het dagelijks bestuur RUD ZL de begrotingswijziging 2024 alsmede de ontwerpbegroting 2025 aan de gemeenten doen toekomen. De voorlopige jaarrekening 2023 is de gemeenten bij brief van 27 maart toegezonden.

Beslispunten

1. Als zienswijze over de begrotingswijziging van de begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat Maastricht bij het voorgesteld ingroeimodel van de verguntaken bodem vasthoudt aan een 100% uitvoering van deze overgedragen basistaken.
2. Als zienswijze over de conceptbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat de gemeente Maastricht voor een aangepast bedrag in 2025 een gezamenlijke aanpak wenst van het milieutoezicht op zowel de basistaakbedrijven en resterende plustaakbedrijven lichtere milieucategorie. Afhankelijk van een gezamenlijke evaluatie zal bezien worden of vanaf het planjaar 2026 e.v. van een groeiscenario sprake kan/moet zijn voor het specifiek milieutoezicht van de nieuwe basistaakbedrijven en de plustaakbedrijven lichte milieucategorie (o.a. de horeca).
3. De voorlopige jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL voor kennisgeving aannemen.

1. Aanleiding, bevoegdheden en context.

In artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat, voordat de begroting door het algemeen bestuur wordt vastgesteld, de ontwerpbegroting aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt voorgelegd en de raden hierover hun zienswijze naar voren kunnen brengen. In de wet is voorts geregeld dat de ontwerpbegroting door het deelnemende gemeentebestuur voor eenieder ter inzage wordt gelegd en, tegen betaling van de kosten, algemeen verkrijgbaar wordt gesteld.

Ingevolge het bepaalde in artikel 34b van de Wet gemeenschappelijke regelingen zendt het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam vóór 30 april van het jaar voorafgaande aan dat waarvoor de begroting dient, de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Bij brieven van 20 en 29 maart 2024 heeft het dagelijks bestuur RUD ZL de begrotingswijziging 2024 alsmede de ontwerpbegroting 2025 aan de gemeenten doen toekomen. De voorlopige jaarrekening 2023 is de gemeenten bij brief van 27 maart toegezonden.

De Omgevingsdienst RUD ZL is sinds januari 2013 voor de 16 Zuid-Limburgse gemeenten en de provincie de uitvoeringsorganisatie van de basistaken milieu; Maastricht heeft ook specialistische taken (o.a. geluid, lucht, externe veiligheid) ingebracht. De uitvoering van taken is vastgelegd in een meerjarige dienstverleningsovereenkomst met elke partij afzonderlijk. De nadere precisering van de dienstverlening vindt jaarlijks plaats middels een vast te stellen werkprogramma waarin in detail is uitgewerkt wat de verwachting is aan te verlenen diensten per deelnemer in de gemeenschappelijke regeling (o.a. vergunningen milieu, controles milieubedrijven, specialistische adviezen enz.).

De gemeente Maastricht heeft bij de start in 2013 7,7 fte ingebracht in de RUD ZL. Begin 2018 is een einde gekomen aan de tijdelijke detachering van de medewerkers. Zij zijn nu al een aantal jaren in dienst van de RUD ZL. Per 1 januari 2021 is nog 1 extra fte (via een verhoging van de gemeentelijke bijdrage) aan de RUD ZL overgedragen in verband met de overdracht van de uitvoering van de asbesttaken (afhandeling meldingen sloop/asbest en het toezicht daarop). En laatstelijk per 1 januari 2024 zijn nog de bodemverguntaken overgeheveld naar de RUD ZL.

2. Gewenste situatie.

De gewenste situatie is de constructieve samenwerking in één regionale milieuorganisatie op zowel inhoudelijk als financieel gebied in de GR Omgevingsdienst RUD ZL voort te zetten. Inzet is de RUD ZL te laten groeien naar een gezaghebbende milieuautoriteit, die meerwaarde biedt door bundeling van specialistische kennis, door een goede kennis van de lokale en regionale situatie, een efficiënte bedrijfsvoering en continuïteit van dienstverlening. Om deze ambities en doorontwikkeling te realiseren heeft de RUD ZL de Toekomstagenda 2021 – 2025 vastgesteld, waarin fasegewijs zeven verbeterdoelen worden nagestreefd om zo te groeien naar een robuuste Omgevingsdienst. Landelijk wordt die groei naar een robuuste Omgevingsdienst sterk gestuurd door het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH) van het ministerie van I&W.

3. Argumenten.

In deze paragraaf wordt onder A. en B. verslag gedaan van een *inhoudelijke* terugblik 2023 respectievelijk vooruitblik 2025 van de VTH-taken van de RUD ZL. In paragraaf 5 wordt de *financiële* verantwoording behandeld van de jaarrekening 2023 en de conceptbegroting 2025 (inclusief een extra begrotingswijziging 2024).

A. Jaarverslag 2023: een inhoudelijke terugblik.

Hoofdstuk 2 van de Jaarstukken 2023 omvat het jaarverslag met de inhoudelijke verantwoording ten aanzien van de realisatie van met name de acties zoals opgenomen in hun jaarplan 2023, de Toekomstagenda 2021 – 2025, het Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel (IBP-VTH) en het met de gemeente afgesproken jaarlijks werkprogramma.

Daarnaast heeft de RUD ZL voor elke deelnemer nog een eigen inhoudelijke jaarrapportage 2023 (bijlage B10) opgesteld; deze is 29 februari 2024 opgesteld en ambtelijk per mail ontvangen.

1. Jaarverslag 2023 de inhoud

Het jaarverslag bevat een getrouwe verantwoording van de vooraf afgesproken prestatie-indicatoren alsmede de te leveren producten en ureninzet uit de (gemeentelijke en provinciale) werkprogramma's. Het jaarverslag is een totaal weergave van alle prestaties tezamen van alle regionaal deelnemende partijen in de GR-regeling.

In de apart voor Maastricht opgestelde Jaarrapportage 2023 zijn de lokale prestaties verantwoord en is tevens hieronder kort een tabel opgenomen.

In zijn algemeenheid kan gesteld worden dat de RUD ZL voor zijn werkgebied de vooraf afgesproken prestatie-indicatoren over tijdigheid en kwaliteit van de milieuvergunningverlening heeft gehaald.

Door de RUD ZL zijn in 2023 voor het gehele werkgebied door de *afdeling Vergunningen* 452 (2022: 480) beschikkingen op aanvraag milieuvergunningen verleend.

Waar het milieutoezicht in 2022 nog te kampen heeft gehad met vertragingen voldoen in 2023 de geplande toezichtcontroles grotendeels weer aan de gestelde normen. Door de *afdeling Toezicht en Handhaving* zijn in het verslagjaar 843 (2022: 689) reguliere (planmatige) milieucontroles uitgevoerd waarmee (ook voor Maastricht) opgelopen achterstanden 2022 zijn weggewerkt. Deze planmatige milieucontroles resulteerden weer in 240 (2022: 233) hercontroles.

Door de *afdeling Specialismen* zijn 1125 (2022: 1195) milieud adviezen in behandeling genomen; het merendeel daarvan 508 (2022: 617) had betrekking op het milieuaspect bodem. Het asbestteam heeft 3050 (2022: 2702) (asbest)sloopmeldingen afgehandeld waarbij in circa 10% van de gevallen (282; 2022: 288) ook een fysieke controle is uitgevoerd.

Specifiek voor Maastricht zijn navolgende jaarcijfers 2023 ontvangen:

Hoofdproducten Maastricht	2019	2020	2021	2022	2023
Aanvraag beschikking behandelen (regulier)	15	12	20	32	30
Aanvraag beschikking behandelen (uitgebreid)	7	2	5	8	2
Milieumelding Activiteitenbesluit	79	71	93	97	50
Milieucontroles (gepland)	112	95	116	55	84
Overtredingen	52	51	51	20	72
Specialistische adviezen	45	43	77	83	96

Bodemadviezen	124	154	177	242	174
Asbest/sloophmeldingen	648	563	655	749	649

Per 1 januari 2021 heeft de RUD ZL de behandeling van de asbest-/sloophmeldingen overgenomen van het gemeentelijk bouw- en woningtoezicht. Het jaar 2023 laat een daling zien die overeenkomt met een landelijke tendens van ervaren problemen in de bouwsector (stikstofkwestie, stijgende bouwkosten). Steekproefsgewijs heeft de RUD ZL in Maastricht op 51 (2022: 50) bouwplaatsen (7%) asbesttoezicht uitgevoerd.

Tot slot heeft de RUD ZL voor Maastricht een prestatie van 100,05% geleverd qua ureninzet. Het werkprogramma 2023 kent een marginaal verschil tussen totale planning (10.638 uren) en totale realisatie (10.643 uren).

2. Meer Ontwikkelingen 2023 RUD ZL.

1. *Meerjarige koers/Toekomstagenda*

Eind 2022 is met de strategische koersdiscussie over de toekomstige ontwikkelmogelijkheden van de RUD ZL gestart. Die dialoog is in het bestuur gevoerd tegen de achtergrond van de ambities om zich van een uitvoeringsdienst tot een Omgevingsdienst te ontwikkelen, landelijke tendensen, onderzoeksrapporten en nieuwe wetgeving. Het traject van die toekomstdiscussie in deze vorm is met een bestuurlijke conferentie (Kasteel Vaeshartelt) in oktober 2023 tot een afronding gekomen.

Drie kernonderwerpen die in de bestuurlijke conferentie naar voren zijn gekomen zijn:

- Gezamenlijke regionale verantwoordelijkheid;
- Toekomstbestendig organiseren;
- Samenwerking tussen deelnemers, partners en organisatie.

Besloten is dat de organisatie RUD ZL deze onderwerpen, aan de hand van richtinggevende uitspraken in deze bestuurlijke conferentie, verder gaat concretiseren en, indien noodzakelijk gefaseerd, als pakket met (concept-)begroting voorbereid voor besluitvorming door het bestuur. In dit voorstel is een eerste maatregelenpakket opgenomen in de conceptbegroting 2025. Ook de volgende paragraaf heeft daarop betrekking.

II. Interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel

De hierboven geschetste aanpak meerjarige koers past ook in het eind 2021 door het ministerie van I&M vastgesteld 'Interbestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel' (IBP-VTH), waarvoor aan de RUD ZL een specifieke rijksuitkering (de zgn. SPUK-gelden IBT-VTH) december 2022 is verstrekt; dit voor de financiering van extra capaciteit ten behoeve van diverse verbeteractiviteiten (o.a. verbetering financieringsstructuur, versterking aanpak milieucriminaliteit, versterking informatievoorziening VTH en extra monitoring kwaliteit milieutoezicht). Het doel van het IBP-VTH: de kwaliteit van de leefomgeving verbeteren, door het hele VTH-stelsel te versterken, met speciale aandacht voor de rol van de Omgevingsdiensten. Verderop onder B. zijn de resultaten van de toetsing van de RUD ZL aan de zogenaamde robuustheidscriteria vertaald in nieuwe financiële opgaven voor de conceptbegroting 2025.

B. Begroting 2025: een inhoudelijke korte vooruitblik en de robuustheidscriteria.

Net als in de voorgaande jaren blijft in 2025 de focus van de RUD ZL op de uitvoering van de taken rondom vergunningverlening, toezicht, handhaving, klachtenafhandeling, advisering en de specialistische taken rondom omgevingsveiligheid, bodem, geluid, lucht, asbest, energie, vuurwerk en juridische advisering.

Zoals aangekondigd in de Kaderbrief 2025 omvat de ontwerpbegroting 2025 een viertal majeure ontwikkelingen, die hieronder kort worden belicht:

- Robuustheid Omgevingsdienst;
- Nieuwe basistaken
- Professionalisering van de bedrijfsvoering en ontwikkelvermogen
- Indexering

Robuustheid Omgevingsdienst

Vanaf 2022 maakt de RUD ZL onderdeel uit van het Interbestuurlijk Programma versterking VTH-stelsel (IBP-VTH), dat ziet op een versterking van de (ondergrens van de) Omgevingsdiensten. Er moet genoeg "kritische massa" aanwezig zijn: een zodanige omvang dat de organisatie in voldoende mate beschikt over de gespecialiseerde technische en juridische kennis, die een effectieve en rechtmatige toepassing en handhaving van het omgevingsrecht mogelijk maakt.

Juni 2023 zijn landelijke robuustheidscriteria, kritische prestatie-indicatoren (kpi's) en randvoorwaarden voor Omgevingsdiensten geformuleerd door IBT-VTH. Daarop is een visitatie geweest waarbij de RUD ZL is getoetst aan de robuustheidscriteria en inmiddels heeft de RUD ZL 1 april 2024 een Plan van Aanpak ingediend bij de staatssecretaris Infrastructuur en Waterstaat om inzichtelijk te maken hoe de dienst wenst te voldoen aan die landelijke robuustheidscriteria. Het begrotingsjaar 2025 is het jaar dat de robuustheid tot stand moet worden gebracht en 2026 het jaar dat deze tot stand moet zijn gebracht. De RUD ZL heeft dan ook gekozen voor een ingroeimodel te verdelen over de begrotingen 2025 en 2026.

Nieuwe basistaken

Met ingang van 1 januari 2024 is een aantal Milieubelastende activiteiten (MBA's) basistaak geworden en moeten van de wetgever ingebracht worden bij de RUD ZL. Het gaat dan voornamelijk om een grote categorie van lichtere milieubedrijven (Maastricht ongeveer 280 bedrijven), die voorheen nog altijd onder de zorg van de gemeenten vielen. Met deze wettelijke uitbreiding van het basistakenpakket is een eerste inschatting gemaakt, dat de RUD ZL ongeveer 10 extra fte nodig heeft om deze extra basistaaklocaties binnen de Omgevingsdienst te beheren. Deze fte zijn verdeeld over de disciplines vergunnen, toezicht, handhaven en ondersteuning van het primaire proces.

Professionalisering van de bedrijfsvoering en ontwikkelvermogen

Professionalisering van de bedrijfsvoering en ontwikkelvermogen zijn eveneens een thema bij robuustheid en taakvolwassenheid. Hiertoe is in de begroting een afdeling bedrijfsvoering opgenomen. In deze afdeling wordt een aantal reeds bestaande taken ondergebracht en een aantal nieuwe taken opgevoerd. Tot de nieuwe taken behoren behalve een afdelingshoofd voor deze afdeling ook een medewerker BI (Business Intelligence) omdat volgens robuustheidscriteria drie functionarissen data en gegevensbeheer als minimum worden beschouwd. Daarnaast is een projectleider opgenomen in deze begroting. In totaal zal de afdeling gaan bestaan uit 20,6 fte waarvan 13,6 bestaande functies en 7 nieuwe functies. Het minimum aan ontwikkelbudget bedraagt volgens de robuustheidscriteria 1% van de begroting van de Omgevingsdienst. Om hieraan te voldoen is €200.000 voor dit doel in de meerjarenraming 2026-2028 opgenomen.

De formatieve en financiële consequenties van de eerste drie majeure opgaven voor de begroting 2025:

Toename personeel als gevolg van wijzigingen wetgeving (m.n. meer MBA locaties basistaak) ¹	
	Bedragen * € 1.000
7 toezichthouders milieu	700
2 vergunningverleners	200
1 medewerker C-Team	79
Subtotaal	979
0,2 fte energie als gevolg van toezicht wg personenmobiliteit	22
Totaal toename direct personeel agv gewijzigde wetgeving	1.001

Toename personeel als gevolg van eerdere besluitvorming basisbodemtaken	
Aantallen en omschrijving	Bedragen * € 1.000
2 toezichthouders bodem volgens ingroeimodel bodemtaken	220
Totaal	220

Toename personeel als gevolg van kwaliteitseisen / robuustheid	
Aantallen en omschrijving	Bedragen * € 1.000
1 fte BOA	126
Totaal	126

Toename personeel in te vormen afdeling Bedrijfsvoering ingroei in 2025

¹ Toename van 1800 locaties categorie B met een controle frequentie van 1x per 3 jaar = $1800/3 = 600$ controles per jaar

600 controles X 16 uur per controle = 9.600 uur. 9.600 uur / 1350 = 7,1 fte

1800 meldingen met een frequentie van 1x per 5 jaar = 360 meldingen

360 meldingen x 7 uur beoordeling per melding = 2.520 uur. 2.520 / 1350 uur = 1,8 fte

Opslag voor overige taken die voor overige producten en diensten die onder de inrichtingsprijs vallen 2,07 uur per inrichting = 2,8 fte. Hiervan wordt ingevuld ten behoeve van: Intake meldingen en vergunningaanvragen nodig 1 fte

Aantallen en omschrijving	Bedragen * € 1.000
1 afdelingshoofd Bedrijfsvoering	154
1 HR adviseur, <i>half jaar instroom in 2025</i>	63
1 adviseur P&C	126
1 projectleider innoverende projecten, <i>half jaar instroom in 2025</i>	63
1 Communicatie adviseur	110
1 adviseur kwaliteitsmanagement en informatievoorziening	110
1 BI engineer	110
7 (6 in totaal <i>gemiddeld in 2025</i>)	736
Bestaande functies die in afdeling Bedrijfsvoering worden geplaatst	
Aantallen en omschrijving	
2 HR adviseur	
0,6 fte HR ondersteuning	
2,3 fte secretariaatsmedewerker	
2 fte BI	
0,3 fte ambtelijke ondersteuning OR	
6,4 fte medewerker coördinatieteam	
13,6 in totaal	
Totale omvang afdeling Bedrijfsvoering in fte <i>gemiddeld in 2025</i>	19,6

Op het pad naar robuustheid per 1 april 2026 is gekozen voor een ingroeimodel:

- Het ontwikkelbudget, dat volgens de robuustheidscriteria 1% van de omvang van de begroting moet zijn, nog niet te realiseren in 2025 maar pas in 2026;
- In de afdeling bedrijfsvoering de HR-functie nog niet in volle omvang te hebben in 2025 maar de uitbreiding van de HR-functie in de loop van 2025 te laten plaatsvinden en deze voor een half jaar mee te nemen in de begroting;

- In de afdeling bedrijfsvoering de projectleider innoverende projecten (ontwikkelbudget) eveneens in de loop van 2025 te laten instromen. Deze is ook voor een half jaar meegenomen in de begroting 2025.

Het toevoegen van een afdeling Bedrijfsvoering is eveneens vermeld in het Plan van Aanpak robuustheid voor het ministerie, maar zou ook zonder het lopende IBP-VTH noodzakelijk zijn (vandaar dat deze versterking eveneens is opgenomen in de ontwerpbegroting 2025). Volgens de RUD ZL is met de huidige functies en bezetting niet meer te voldoen aan alle informatieverzoeken, afstemmingsvragen, rapportageverzoeken, ondersteunings-verzoeken, overige vragen en wensen enzovoorts van onze deelnemers, de 'buitenwacht' en vooral ook van hun eigen medewerkers. Zonder hen is er geen Omgevingsdienst, aldus de RUD ZL.

Kortom, de nieuwe afdeling Bedrijfsvoering moet in samenhang de ondersteuning van het primaire proces beter gaan regelen. Van de Omgevingsdiensten wordt steeds meer verwacht in adviserende en beleidsondersteunende zin (de beleidsregie blijft bij de gemeenten) en ook een samenhangend informatiebeleid om uitvoering en beleid te ondersteunen. Hiervoor is capaciteit nodig die in de huidige organisatie niet voorhanden is. Het ontwikkelvermogen van de dienst is laag. Dat is ook al geconstateerd in de benchmark en in de visitatie. Door inrichten van de afdeling Bedrijfsvoering ontstaat in organisatie en bij het management ruimte om meer aandacht te besteden aan een betere data-kwaliteit, advisering en informatievoorziening. Met name moet de verantwoording van de prestaties van de VTH-uitvoering in de tussentijdse en jaarrapportages verbeterd worden; in de 2e helft 2024 wordt dit onderwerp nader onderzocht op verbetermogelijkheden.

Als nadere onderbouwing van de gevraagde uitbreiding van de organisatie die gepaard gaat met de vorming van de afdeling bedrijfsvoering, is bij twee gelijksoortige collega Omgevingsdiensten, namelijk Midden- en West-Brabant en Groningen, gevraagd of zij een afdeling bedrijfsvoering kennen en wat de omvang daarvan is. Vervolgens zijn deze vergelijkbaar gemaakt en afgezet tegen de omvang van de organisatie. Deze exercitie levert het volgende beeld: bij Midden- en West-Brabant is de afdeling bedrijfsvoering 11,4% van de totale omvang in fte (op 280), in Groningen 10,16% van de totale omvang in fte (op 250) en na realisatie in Zuid-Limburg 9,26% (op 153,8) waarmee de RUD ZL in relatieve en absolute zin lager uitkomt dan de beide andere Omgevingsdiensten.

Met de toets aan de robuustheidscriteria IBP-VTH, de verbeterresultaten uit de gehouden visitatie en de wens uit de Toekomstagenda 2021-2025 om strategisch als regionale uitvoeringsdienst met de organisatie door te groeien, zijn er voldoende inhoudelijke argumenten voorhanden, die rechtvaardigen dat met de gekozen extra claims de RUD ZL zich voldoende tot een toekomstig robuuste Omgevingsdienst Zuid-Limburg kan ontwikkelen.

Voor een goede werking van het VTH-stelsel moet de RUD ZL een Omgevingsdienst zijn met een voldoende kritische massa en een zodanige omvang dat de organisatie in staat stelt sparringpartner te zijn voor complexe vraagstukken en advisering over de toepassing van de veelal lastige milieupgaven uit de Omgevingswet.

Indexering

Dit onderwerp betreft de vierde majeure opgave voor 2025, waarbij de prijsindex is gebruikt van het CPB voor overheidssalarissen en materiele overheidsconsumptie. Deze bedragen 5,4% respectievelijk 1,6%; hiermee sluit de RUD ZL aan op de index zoals die ook gehanteerd wordt door de Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Deze vierde majeure ontwikkeling omvat een verhoging van bijna € 1 miljoen!

Conclusie

Met de aangereikte inhoudelijke verslaglegging en verantwoording is in het jaarverslag een helder beeld verschaft aangaande de mate waarin de voorgenomen doelstellingen in 2023 zijn verwezenlijkt en is in de conceptbegroting voldoende informatie ontvangen over de voorgenomen dienstverlening en de doorontwikkeling van de organisatie RUD ZL in het begrotingsjaar 2025.

4. Alternatieven.

Niet van toepassing

5. Financiën.

Deze paragraaf behandelt onder A. de financiële verantwoording van de jaarrekening 2023. Onder B. treft u de financiële consequenties aan van de conceptbegroting 2025, waarbij zoals aangekondigd in de eerder aan uw raad verzonden Kaderbrief 2025 eveneens een extra begrotingswijziging 2024 is voorgelegd. Tot slot worden onder C. de gevolgen uitgelegd voor de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan de RUD ZL.

A. Voorlopige Jaarrekening 2023.

De voorlopige jaarrekening is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring. De jaarrekening laat een positief resultaat zien. Het voordelig saldo voor bestemming bedraagt € 785.606.

1 Toelichting op het resultaat 2023

Het jaarrekeningresultaat 2023 laat een resultaat zien van € 785.606 vóór aanwending van bestemmingsreserves. Het voorstel is om de bestemmingsreserve BOA-pilot in te zetten ter dekking van in dit kader gemaakte kosten. Het pilotproject waarvoor deze reserve is gevormd is in 2023 geëindigd.

Analyse van het resultaat laat zien dat de kosten van salarissen, inhuur en personeel derden tezamen boven begrotingsniveau liggen. Hier is sprake van een overschrijding met ca. € 60.000 (0,5%).

In totaal blijven de kosten licht onder begrotingsniveau ca. € 160.000 (1%).

Aan de opbrengstenkant is sprake van meer omzet zowel op het vlak van de werkprogramma's namelijk ca. € 380.000 (2,5%) als op het vlak van overige (lees incidentele/projectmatige) inkomsten. Extra inkomsten op deze post bedroegen ca. € 250.000, hierin is begrepen een post van € 89.000 aan rente-inkomsten.

2 Bestemming resultaat

Het resultaat zal worden bestemd conform het bepaalde in artikel 29 van de Gemeenschappelijke Regeling RUD ZL.² Hierbij kan het algemeen bestuur besluiten het resultaat toe te voegen aan een reserve of uit te keren.

Na aanwending van de bestemmingsreserves is het te bestemmen resultaat € 638.106.

3. Samenvattend voorstel tot resultaatverdeling

Onverdeeld resultaat 2023	€	785.606
<i>Voorstel inzet reserves:</i>		
Bestemmingsreserve BOA voor dekking kosten t/m 31-12-2023	€	32.500

² NB. Na wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling naar gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Zuid-Limburg artikel 30.

Voorstel weerstandsvermogen

Verhoging weerstandsvermogen op basis risico-inventarisatie	€ -180.000
Totaal te bestemmen resultaat	€ 638.106

Het totaal te bestemmen resultaat € 683.106 kan het algemeen bestuur uitkeren aan de deelnemers RUD ZL; Maastricht kan dan een teruggave verwachten van afgerond € 57.500 (\pm 9%). Afhankelijk van de definitieve besluitvorming van het algemeen bestuur zal het resultaat 2023 als onderdeel van de P&C-cyclus terugkomen in de 2e Berap 2024.

B. Begrotingswijziging 2024 en Ontwerpbegroting 2025

1. Vooraf

In de voorbereiding van de opstelling van de conceptbegroting 2025 stuurde de RUD ZL 20 december 2023 aan alle deelnemers de Kaderbrief 2025.

Met name op de weg naar het voldoen aan de robuustheidscriteria IBP-VTH wordt in de kaderbrief ingegaan. Uit een visitatie voorjaar 2023 is gebleken dat de RUD ZL nog niet voldoet aan de geformuleerde robuustheidscriteria.

Een Omgevingsdienst is robuust als hij een bepaalde omvang heeft en als de kwaliteit en het innoverend vermogen op peil zijn. Die kwaliteit ziet enerzijds op de kwaliteit van de uitvoering van het primaire proces, maar anderzijds ook op de kwaliteit van de bedrijfsvoering. Met name informatievoorziening is een thema dat nog meer aandacht behoeft. Hierdoor kan niet alleen beter worden gecommuniceerd over landelijke ontwikkelingen maar kan ook een waardevolle bijdrage worden geleverd aan input ten behoeve van beleidsinformatie over milieu aan de deelnemers. Daarnaast wordt het voor elke Omgevingsdienst wenselijk geacht om te beschikken over 1% innovatiebudget.

Inmiddels heeft de RUD ZL 1 april 2024 een Plan van Aanpak robuustheidscriteria IBP-VTH (bijlage 11) aan het ministerie opgeleverd hoe toegegroeid moet worden naar robuustheid met de consequenties voor taken en personeel, en daarmee extra middelen voor de conceptbegroting 2025. Verder wijst de Kaderbrief op een aantal andere ontwikkelingen, die eveneens de conceptbegroting 2025 beïnvloeden: een extra impuls aan de strafrechtelijke handhaving (extra BOA-capaciteit) van

milieudelicten, extra wettelijke basistaken als gevolg van de nieuwe Omgevingswet en met name de loon- en prijsontwikkelingen.

Hieronder wordt in eerste instantie ingegaan op de door de RUD ZL ingediende begrotingswijziging van de lopende begroting 2024. Daarbij wordt met name de ontwikkeling rondom de per 1 januari 2024 overgedragen bodemtaken toegelicht. Daarna worden de financiële aspecten van de conceptbegroting 2025 in één oogopslag behandeld.

2. Begrotingswijziging begroting 2024 en de bodemtaken

De directe aanleiding voor deze begrotingswijziging is de financiering van de nieuwe 'basisbodemtaken' door gemeenten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is het bevoegd gezag voor een deel van de bodemtaken tussen de provincies en gemeenten verschoven richting de gemeenten en zijn specifiek omschreven VTH-bodemtaken onder de Omgevingswet een basistaak geworden. Het betreft voor de RUD ZL nieuwe taken.

Bij de toezending van de vastgestelde begroting 2024 (10 juli 2023), en ook in de begroting zelf, is al aangegeven dat er een begrotingswijziging zou moeten komen. Omdat voor de uitvoering van deze nieuwe taak financiering voor **2,5 fte** is opgenomen in de vastgestelde begroting 2024, maar er **6 fte** op basis van kentallen becijferd zijn. Ten tijde van het vaststellen van de begroting heeft het dagelijks bestuur aangegeven zich nog te willen inspannen voor specifieke financieringsbronnen, naast een bijdrage van de provincie Limburg ad € 150.000. Echter, onder de Omgevingswet is er geen specifieke financiering ten behoeve van alle gemeenten voor deze taken: voor- en nadelen m.b.t. de overgang naar de Omgevingswet zouden elkaar moeten compenseren.

Voor het jaar 2024 wordt gekozen voor een financieel ingroeimodel van **4 fte** voor de uitvoering van deze taken. Dit is **1,5 fte** meer dan in de vastgestelde begroting 2024 is opgenomen. Vanaf 2025 wordt gerekend met de financiering van **6 fte**. De financieel toezichthouder, het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, heeft aangegeven dat hij ervan uitgaat dat de financiële consequenties van de Omgevingswet geheel in de begroting 2025 worden verwerkt. Dit als opmerking bij de op 10 juli 2023 vastgestelde begroting 2024.

Deze rekenkundige exercitie van het voorgesteld ingroeimodel van 4 fte in 2024 naar 6 fte in 2025 is op Maastricht niet van toepassing. Omdat Maastricht (net zoals Heerlen en de provincie) al jaren eigenstandig bevoegd gezag is van de bodemtaken, is vorig jaar aangegeven dat de overgang en uitvoering van de bodemverguntaken (de bodemtoezichttaken worden door de RUD ZL al sinds 2013 voor onze gemeente uitgevoerd) voor de volle 100% dient plaats te vinden. Dat was in 2024 voor Maastricht een overdracht van 1,70 fte (OIK 10) verguntaken bodem ter waarde van € 154.277 gedekt uit het formatiebudget van het oude Team Vergunnen Wabo. Met die afspraak is destijds de RUD ZL ook akkoord gegaan. Om deze reden wordt de gemeenteraad dan ook geadviseerd een zienswijze in te dienen en de RUD ZL te houden aan de afspraak in 2024 om voor Maastricht de verguntaken bodem voor de volle 100% uit te voeren en niet slechts voor tweederde (4 fte : 6 fte). De invloed van deze wijziging van de begroting 2024 is voor de gemeentelijke bijdrage van Maastricht aan de RUD ZL derhalve nihil.

3. De financiële aspecten van de conceptbegroting 2025 in één oogopslag

In navolging van het huidig begrotingsjaar 2024 (toename € 2,12 mln. t.o.v. 2023), kent de nieuwe conceptbegroting 2025 eveneens een groei ten opzichte van 2024, nu met afgerond € 3,02 mln.

3.1. *Aanpassingen*

De belangrijkste wijzigingen in 2025 ten opzichte van de gewijzigde begroting 2024 zijn:

	<i>Toename begrote kosten x €</i> <i>1.000,-</i>
Autonome ontwikkeling	
Loonindex	885
Index materiële kosten	48
subtotaal autonome ontwikkelingen	933
Ontwikkeling wetgeving (nieuwe en extra basistaken)	
Toename direct personeel t.g.v. toename basistaak	1.001
Eerdere besluitvorming bodembasistaken	
Toename bodem volgens ingroeimodel	220

Bijdrage groei basistaken aan robuustheid	1.221
Volwaardige strafrechtfoot	
BOA ten behoeve van gemeenten	126
Ontwikkeling bedrijfsvoering in kader robuustheid	
Bedrijfsvoering (ingroeimodel in 2025)	736
Subtotaal groei naar robuustheid	2.083
Totaal mutaties ten opzichte van gewijzigde begroting 2024	3.016

C. Bijdrage gemeente Maastricht aan RUD ZL

Sinds 2022 kent de begroting van de RUD ZL als gevolg van 1) een sterke wettelijke basistakengroei (o.a. asbesttaken, de nieuwe bodemtaken, de nieuwe MBA-basistakenlocaties en de controle verplichte registratie personenmobiliteit bij organisaties met meer dan 100 werknemers) alsmede 2) een intensivering van activiteiten in het kader van de Toekomstagenda 2021-2025 en 3) de robuustheidsopgaven, jaarlijks een groei.

De geschatte bijdrage van de gemeente Maastricht op basis van de jaarlijks doorgerekende werkprogramma's ziet er als volgt uit:

Maastricht	Begroting 2022	Begroting 2023	Begrotings- wijziging 2023	Begroting 2024	Begrotings- wijziging 2024	Concept Begroting 2025 (gevraagd door RUD ZL)
Bijdrage	€ 1.177.875	€ 1.285.492	€ 1.336.994	€ 1.575.400	€ 1.514.971	€ 1.920.909
Toename		€ 107.617	€ 51.502	€ 238.406	-€ 60.429 ³	€ 345.509

De verhoging en de dekking van de gemeentelijke bijdrage in 2025, ziet er als volgt uit:

Extra taken/opgaven RUD ZL 2025 voor Maastricht	Bedrag gevraagde extra taken/opgaven	Dekking
Uitvoering extra wettelijke nieuwe basistaakbedrijven (MBA's lichtere categorie)	€ 255.000 ⁴	€ 96.212 uit formatiebudget Team ITH (OIK 10/1 fte) voor uitvoering van zowel lichtere basistaak- én plustaakbedrijven voor planjaar 2025; € 158.788 als mogelijk groeiscenario van deze uitvoering na evaluatie voor de planjaren 2026 e.v.
Robuustheidsopgaven	€ 93.509	€ 93.509 uit reeds in de begroting opgenomen middelen vermeerderd met de nog te verwerken indexering 2025

³ Teruggave van € 60.429 in Begrotingswijziging 2024 inzake ingroeimodel bodemtaken niet van toepassing voor Maastricht aangezien 100% uitvoering van bodemverguntaken is afgesproken met de RUD ZL. Wel wordt op jaarbasis na gecalculeerd.

⁴ Conform de normeringen in voetnoot 2 voor afgerond 280 extra basistaakbedrijven lichte categorie.

Totaal	€ 345.509	€ 189.721 gedekt in 2025
Verhoging bijdrage Maastricht 2025 aan RUD ZL	€ 189.721 in model groeiscenario	

Groeiscenario basistaakbedrijven en horecacontroles

Het huidig gemeentelijke toezicht op de basistaakbedrijven lichte milieucategorie (\pm 280 bedrijven) alsmede de resterende bedrijven lichte milieucategorie, die niet als basistaakbedrijf worden aangemerkt (de zgn. plustaakbedrijven waaronder de horeca), wordt momenteel uitgevoerd door het Team Inspectie, Toezicht en Handhaving (ITH) gebouwde omgeving/V&L. Daarvoor is maximaal 1 fte beschikbaar, die de gemeente per 1 januari 2025 wenst over te dragen aan de RUD ZL. Hierover zijn inmiddels met de RUD ZL de eerste oriënterende gesprekken gevoerd en daaruit blijkt dat de normeringen van de bezoekfrequentie toezicht sterk verschillen. De gemeente werkt met een lagere bezoekfrequentie (afgestemd op de beschikbare uren en omvang van de controles) dan de RUD ZL. De RUD ZL wenst met een bezoekfrequentie van minimaal 1x per vijf jaar toezicht te houden. Voor nu kan de gemeente Maastricht vanaf 2025 voor maximaal 1330 toezichturen (1 fte) met de RUD ZL afspraken maken over het milieutoezicht op de nieuwe basistaakbedrijven en de resterende plustaakbedrijven (kortom: alle lichte categorie milieubedrijven). Afhankelijk van het eerste ervaringsjaar en een goede evaluatie zal bezien worden of vanaf het planjaar 2026 e.v. van een groeiscenario sprake kan/moet zijn voor dit specifiek milieutoezicht. Aanvullende financiering vanuit het formatiebudget Team ITH/V&L is in ieder geval niet meer mogelijk. Vooralsnog bedraagt de maximale bijdrage van Maastricht voor deze taken € 96.212. Dit scenario zal als zienswijze ingebracht worden.

Samengevat

De verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor 2025 van Maastricht vast te stellen op € 189.721 waarbij:

1. De door de RUD ZL vastgestelde uitvoering van de wettelijke nieuwe lichtere basistaakbedrijven voor Maastricht voor een bedrag van € 255.000 wordt bijgesteld tot een maximum bijdrage van € 96.212 bedoeld voor de lichtere basistaakbedrijven aangevuld met de resterende plustaakbedrijven lichtere categorie (waaronder de horecabranche) en gedekt uit het formatiebudget van 1 fte uit het Team Inspectie, Toezicht en Handhaving gebouwde omgeving/V&L;

2. De resterende € 93.509 aan opgaven robuustheidscriteria worden gedekt uit reeds in de begroting opgenomen middelen vermeerderd met de nog te verwerken indexering 2025;
3. In een zienswijze wordt gesteld, dat afhankelijk van een goede evaluatie bezien zal worden of vanaf het planjaar 2026 e.v. van een groeiscenario sprake kan/moet zijn voor dit specifiek milieutoezicht van de basistaakbedrijven lichte milieucategorie alsmede de resterende plustaakbedrijven lichte categorie (waaronder de horecacontroles).

Conclusie

Met de thans aangereikte jaarrekening 2023 is financieel een helder beeld verschaft aangaande de verstrekte dienstverlening en mate waarin de voorgenomen doelstellingen in 2023 zijn verwezenlijkt, inclusief de daartoe aangewende financiële en personele middelen.

Verder wordt voorzien in een sluitende begroting voor 2025, waarmee de bestaande samenwerking op een verantwoorde wijze kan worden gecontinueerd.

6. Vervolg.

Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam wordt van het raadsbesluit in kennis gesteld. Het dagelijks bestuur voegt de eventuele zienswijzen van de raden van de deelnemende gemeenten bij de ontwerpbegroting en de begrotingswijziging, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden. Behandeling van de begroting 2025 door het algemeen bestuur staat gepland voor 4 juli 2024. Na vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting 2025 vóór 15 september 2024 aan Gedeputeerde Staten en aan de raden van de deelnemende gemeenten die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.

Het algemeen bestuur van de RUD ZL stelt de jaarrekening 2023 vast, waarna het dagelijks bestuur deze vóór 15 juli 2024 aan Gedeputeerde Staten zendt.

7. Participatie.

Niet van toepassing.

Burgemeester en Wethouders van Maastricht,

De Secretaris,

G.J.C. Kusters

De Burgemeester,

W.A.G. Hillenaar

Raadsvoorstel

Bijlage 1.

DE RAAD DER GEMEENTE MAASTRICHT,

gezien het voorstel van Burgemeester en Wethouders d.d.4 juni 2024, Organisatieonderdeel
Veiligheid en Leefbaarheid, no. 2024.01838;

gelet op de Wet gemeenschappelijke regelingen

BESLUIT:

1. Als zienswijze over de begrotingswijziging van de begroting 2024 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat Maastricht bij het voorgesteld ingroeimodel van de verguntaken bodem vasthoudt aan een 100% uitvoering van deze overgedragen basistaken.
2. Als zienswijze over de conceptbegroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL bij het dagelijks bestuur inbrengen, dat de gemeente Maastricht voor een aangepast bedrag in 2025 een gezamenlijke aanpak wenst van het milieutoezicht op zowel de basistaakbedrijven en resterende plustaakbedrijven lichtere milieucategorie. Afhankelijk van een gezamenlijke evaluatie zal bezien worden of vanaf het planjaar 2026 e.v. van een groeiscenario sprake kan/moet zijn voor het specifiek milieutoezicht van de nieuwe basistaakbedrijven en de plustaakbedrijven lichte milieucategorie (o.a. de horeca).
3. De voorlopige jaarrekening 2023 van de gemeenschappelijke regeling RUD ZL voor kennisgeving aannemen.

Aldus besloten door de raad der gemeente Maastricht in zijn openbare vergadering van 2 juli 2024

de griffier,

de voorzitter,

Raadsbesluit